

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-10-07
Besvaras senast
2015-11-02

Till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:46 Fotbolls-VM i Ryssland och Qatar

Internationella fotbollsförbundet Fifa har hamnat i blåsväder då de utreds för korruption och mutbrott vad gäller valet av Ryssland och Qatar som värdländer för fotbolls-VM 2018 och 2022. Vi får här inte låta Fifas direkta bidrag till diktaturers människorättsbrott hamna i skymundan. Fifa har ett otal gånger ställts till svars av journalister om situationen i Ryssland och Qatar, men tar inte problematiken på allvar. I stället menar de att dessa världsmästerskap kommer att bidra positivt i värdländerna (trots otaliga rapporter om det motsatta). Genom att inte ställa tillräckliga krav på värdländerna och inte följa upp situationen för dem som arbetar med VM-förberedelser bidrar Fifa till att upprätthålla ett dagligt förtryck av människor i form av bland annat tvångsarbete och barnarbete, direkt kopplat till världsmästerskap i deras regi.

Drygt 1 400 arbetstagare hade i november förra året dött i samband med förberedelserna inför fotbolls-VM i Qatar 2022, enligt den brittiska fackföreningsrörelsen TUC. Internationella fackliga samorganisationen uppskattar att 4 000 migrantarbetare kommer att ha dödats i Qatar lagom till att VM börjar. Det motsvarar 62 döda per match.

Redan 2013 rapporterade The Guardian att en nepalesisk pojke, inte äldre än 16 år, skickades hem i en liksäck. Fruktsvärda förhållanden råder för migrantarbetare. De utsätts för tvångsarbete, deras pass blir beslagtagna och de får inte heller lämna landet om deras arbetsgivare inte tillåter det. Många som lyckats fly från arbetsgivarna är strandsatta på sina respektive ambassader. Man arbetar åtminstone tolv timmar om dagen, och många av arbetstagarna har inte fått sina löner utbetalda i upp till ett år. De saknar alla former av grundläggande rättigheter, och polisen står på arbetsgivarnas sida. Journalister som kritiserar VM och behandlingen av migrantarbetare tystas. Även utländska journalister som undersökt VM-förberedelserna i Qatar har arresterats, fängslats och deporterats (bland annat brittiska, amerikanska och tyska journalister). I Qatar är homosexualitet förbjudet och kan leda till fängelsestraff.

Vad gäller fotbolls-VM i Ryssland och dess inverkan på mänskliga rättigheter har vi sett svart på vitt hur det går till, senast inför och under vinter-OS i Sotji. Tvångsarbete, tortyr, dödsfall och löner som aldrig betalades ut. Inför fotbolls-VM 2018 ser vi samma mönster. Det rapporteras nu återigen om slavliknande arbetsläger och tvångsarbete.

Den ryska regeringen har stiftat en särskild lag för kommande fotbolls-VM, som omfattar alla VM-arbetare fram till slutet av 2018. Den stöds officiellt av Fifa, som skriver om den på sin officiella hemsida som ett steg i rätt riktning. Denna lag gör det möjligt för arbetsgivare att anställa migrantarbetare utan att behöva registrera dem hos myndigheterna, vilket i praktiken innebär att de kan behandlas hur illa som helst och mista livet, och de saknar möjlighet att utkräva ansvar från arbetsgivaren eller staten (de har ju officiellt inte existerat). Som om inte detta är nog stadgas i denna lag ett undantag från de rättigheter som arbetare normalt har enligt rysk lag. Med andra ord: De som arbetar med världsmästerskapet har gjorts rättslösa. Deras rättigheter har lagstiftats bort.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Gabriel Wikström:

Avser statsrådet att uppmana till bojkott av VM i Ryssland och Qatar?

Svenska fotbollsförbundet får statligt stöd via Riksidrottsförbundet, kommunalt stöd samt även mångmiljonbelopp via Svenska Spel. Vad har staten ställt för krav på Svenska fotbollsförbundet vad gäller mänskliga rättigheter och förbundets ansvar som medlem i Fifa?

Har regeringen och statsrådet en plan för hur man ska agera om svenska medborgare, exempelvis hbtq-personer eller journalister, attackeras eller fängslas av regimerna i Ryssland och Qatar vid kommande fotbolls-VM? Kan svenska medborgares säkerhet garanteras?

Vad avser statsrådet att göra för att fördöma de människorättskränkningar som sker i fotbollens namn?

I dag har Svenska fotbollsförbundet, precis som flera andra idrottsförbund, en miljö- och klimatpolicy och en jämställdhetspolicy men inte någon människorättspolicy. Avser statsrådet att ställa krav på att människorättsfrågor sätts lika högt på agendan som miljöfrågan?

.....

Fredrik Malm (FP)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors